

De perfins van Finland

(Ir. Ruud J. Hammink en R.J. Slim; uit: *Perfinpost* nr. 58, september 2001)

Inleiding

Over de perfins van Finland is weinig gepubliceerd.

Waarschijnlijk een gevolg van het feit dat er in Finland weinig perfins zijn gebruikt. Van Finland zijn 11 verschillende perforaties bekend op circa 260 verschillende zegels.^{1) en 2)}

Het eerste gebruik van perfins dateert al van 1892 en loopt door tot 1940.

Geschiedenis

Tot 1809 behoorde Finland tot Zweden. Na de Zweeds-Russische oorlog (1807-1809) moest Zweden Finland afstaan aan Rusland. Finland werd een autonoom grootvorstendom met de Tsaar als Grootvorst. Alexander I beloofde eerbiediging van de Finse autonomie en wetten.

In de periode 1825 – 1855 werd echter al een russificatie politiek doorgevoerd, die later (1855) weer werd herroepen door Alexander II.

Finland had een verregaande autonomie, met een eigen munt, **posterijen**, douane en leger.

Alexander III (1881-1894) en Nicolaas II (1894-1917) voerden echter weer een drastische russificatie politiek. Dit is, zoals verderop blijkt, terug te vinden bij de Finse firmaperforaties.

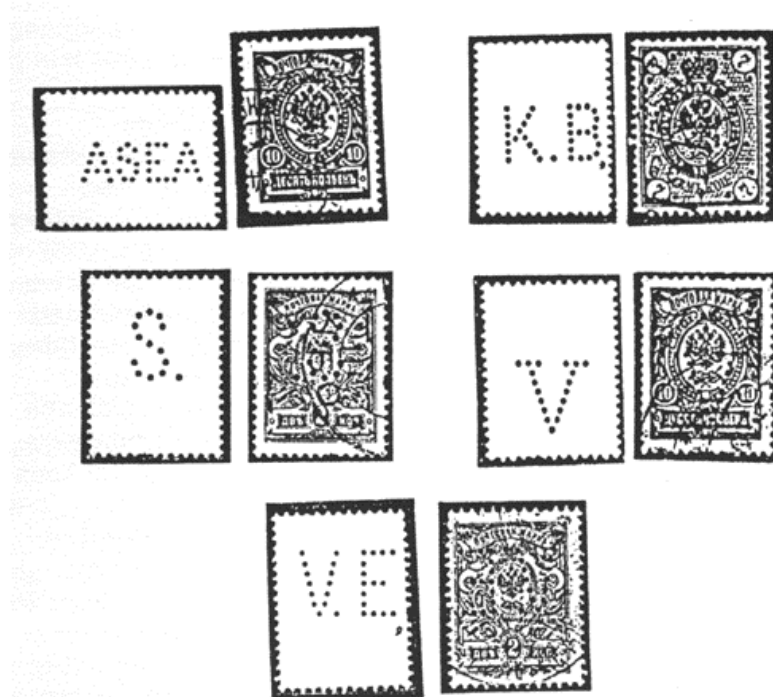
In 1917 gaf de Russische revolutie kans op afscheiding. Op 6 december 1919 werd de volle onafhankelijkheid van Finland geproclameerd en ontstond de Republiek Finland.

Finse perforaties op Russische zegels

Finland had vanaf 1856 haar eigen postzegels met een eigen postdienst. De russificatie, ingezet in 1881, resulteerde er in 1890 in, dat de Finse post werd ondergebracht bij het Russische ministerie van Binnenlandse zaken. Vanaf 1-5-1891 werden Russische zegels zelfs geldig in Finland.

Aanvankelijk werden de Russische zegels echter niet in Finland verkocht. Pas nadat de Finse zegels, uitgifte 1891 (Mi. Nr. 35 t/m 47) niet meer voorradig waren, werden de Russische postzegels vanaf 1899 ook op de Finse postkantoren verkocht.

Deze zegels waren naast de Finse zegels (uitgifte 1891) van 1-1-1892 tot 25-4-1918 verplicht voor de post naar het buitenland. Het is dan ook niet verwonderlijk, dat Finse perforaties gevonden worden op Russische zegels (zie afb. 1)³⁾

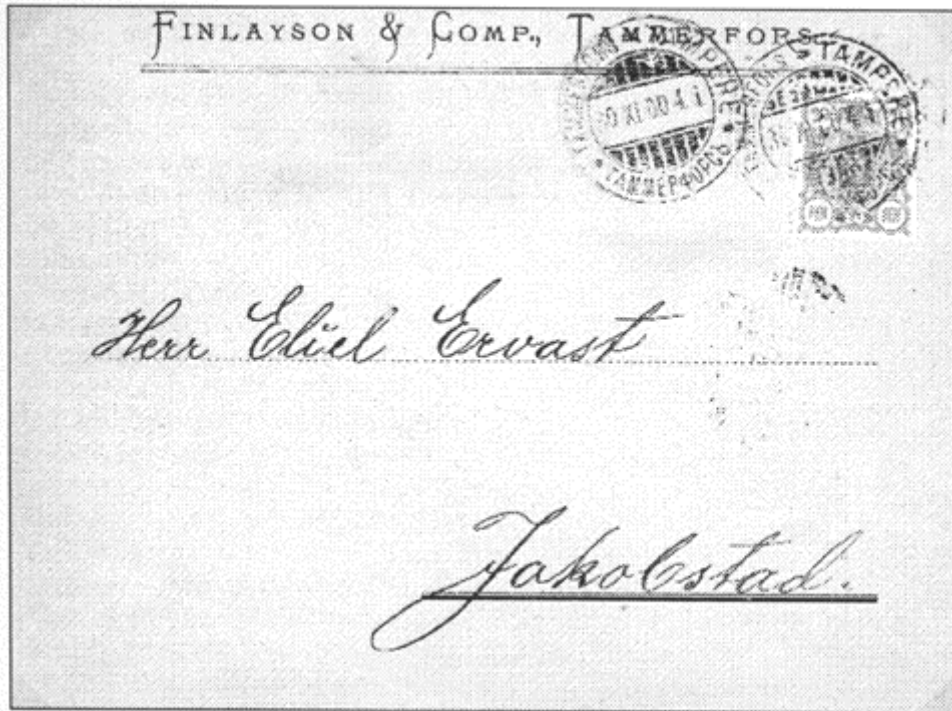

Afbeelding 1: Finse perforaties op Russische zegels (perforatie ASEA, KB, en V collectie M. Werner).

Uit het voorgaande blijkt weer eens de toegevoegde waarde van een perfin. Immers zonder leesbaar stempel kan aan de hand van de perfin worden vastgesteld dat een Russische zegel in Finland is gebruikt.

Afstempeling

De Russische invloed blijkt ook uit de stempels die gebruikt zijn. Tot de onafhankelijkheid zijn twee- en drietalige stempels gebruikt, waarbij de plaatsnaam vermeld werd in het Fins, Zweeds, en Russisch (zie afbeelding 2).

Afb. 2: Brief dd. 30 november 1900 van het bedrijf Finlayson & Comp. met Finse, Zweedse en Russische plaatsnaam in het stempel.

Toelichting op het catalogusdeel

In het catalogusdeel zijn vermeld/weergegeven:

- Afbeelding. Dit is, tenzij anders vermeld, een fotografische weergave. D.w.z. dat de afbeelding op ware grootte is weergegeven en exact overeenkomt met de perfin.
- Unieke nummer; dit identificerende nummer bestaat uit een letter en een cijfer. Indien dit nummer tussen haakjes is geplaatst geeft dit aan dat ik de betreffende perforatie niet zelf heb gezien.
- Gebruiker; indien de gebruiker geïdentificeerd is op basis van een poststuk is achter de gebruiker een * geplaatst.
- Plaats; vermeld is de plaats van vestiging van de gebruiker. Vermeld zijn de Finse benaming met tussen haakjes de Zweedse benaming.
- Gebruiksperiode, met daarbij Vbd=vroegst bekende datum en Lbd=laatst bekende datum. Indien een jaar of datum tussen haakjes is geplaatst, houdt dit in, dat het betreffende gegeven is gebaseerd op het jaar (datum) van uitgifte van de zegels.
- Soort perforator ⁴⁾
 - e.p.= enkelvoudige perforator. Indien drie (3) of meer zegels beschikbaar waren die volkomen identiek waren, is verondersteld dat er sprake is van een enkelvoudige perforator.
 - m.p.= meervoudige perforator. Tussen haakjes is vermeld uit hoeveel perforaties de perforator bestaat.

Vroegste en laatste bekende datum

De vroegste en laatste bekende data zijn grotendeels gebaseerd op de publicatie van Elo Hannol. Enkele data betreffen een opgave van M. Werner.

Zeldzaamheid

Met Finse perfins wordt men niet bepaald overladen. Van alle Finse perfins zijn de meest voorkomende ASEA en de S. Alle andere zijn moeilijk tot zeer moeilijk te vinden.

Diverse 'perforaties'

Verder zijn er nog een aantal zegels bekend met 'gaatjes' en perforaties. Dit betreft dan:

- ABOEX met daaronder 84
- ABOEX met daaronder 89
- K Jul
- FT
- Å&Å
- U.D.C.O. Ltd.

De twee ABOEX perforaties zijn filatelistisch maakwerk.

De perforaties zijn uitgegeven voor een filatelistische tentoonstelling en zijn dus geen perfins en behoren dus niet thuis in een perfincatalogus.

De perforatie K Jul is gebruikt door een postzegelhandelaar K. Julin, waarbij hij de perforatie heeft gebruikt als "identificatie".

Verder wordt er in de USA catalogus ⁵⁾ een perfin U.D.C.O Ltd. weergegeven met als gebruiker Union Discount Co. Ltd (London) waarbij het perforaat zou voorkomen op een Finse fiscaalzegel.

Op één Fins zegel is een perforatie FT bekend. Dit betreft een Deens perforaat van Franck & Tobiesen uit Kopenhagen. Dit bedrijf was agent van een stoombootmaatschappij uit Finland.

Verder is een ongebruikte zegel bekend met de Zweedse perforatie Å&Å. Deze perforatie is gebruikt door Åhlen & Åkerlunds Forlags AB (uitgever). Dit bedrijf had de gewoonte om postzegels te accepteren als betaling. ^{6) en 7)}

De perforaties FT en Å&Å zijn om bovengenoemde redenen dan ook zo goed als zeker geen Finse perfins.

Perforatie W

Tenslotte dient nog vermeld te worden dat de perforatie W werd gebruikt in Kakisalmi. Deze stad ten westen van het meer Ladago werd in 1947 Russisch grondgebied en heet nu Priozjorsk (Priozersk). De perforatie is alleen bekend op "hoge waarden" (zie afbeelding 3) hetgeen erop zou kunnen duiden dat de zegels voor het buitenland bestemd waren.

Afbeelding 3: De perforatie W op "hoge waarden" zegels (collectie W. J. Manssen)

Gezien de gebruiksperiode van perfins in Finland lijkt het gebruik van de perforatie W op Russische zegels zeer onwaarschijnlijk.

Dankzegging

Hierbij danken wij de heren W. J. Manssen en Magnus Werner voor het beschikbaar stellen van zegels. De heer Magnus Werner danken wij ook speciaal voor de door hem verstrekte informatie.

Medewerking gevraagd

In het voorgaande is alle ons inziens relevante tot nu toe bekende informatie weergegeven. Het zal duidelijk zijn dat het zeer op prijs wordt gesteld als verzamelaars die aanvullende informatie hebben, dit melden aan de auteurs.

Geraadpleegde literatuur/opmerkingen

- 1) Suomalaisten Postimerkkien Reijiteet; Elo Hanno; Karhunhammas nr. 1, 1983. Dit artikel is geschreven in het Fins. De auteur meldt, dat hij 7.727 zegels heeft gezien, waarbij hij een overzicht geeft van alle zegels per perforatie. Hierbij maakt hij een onderscheid tussen eigen waarnemingen en meldingen van anderen. Ook bij de vroegste en laatste bekende datum vermeldt hij de eigenaar van het zegel met de betreffende datum. Samenvattend kan gesteld worden dat het lijkt dat de auteur zorgvuldig en grondig te werk is gegaan en dat de gegevens vermoedelijk zeer betrouwbaar zijn.
- 2) Suomalaiset suajareijitteet, Jukka Sarkki; Abophil nr. 5. (1993)
- 3) Volledigheidshalve moet worden vermeld dat de wereldcatalogus van de USA Perfin Club nog het bestaan meldt van de perforatie F&Co op Russische zegels. De oorspronkelijke melding is niet meer te traceren. Daar er verder geen zegels bekend zijn met deze perforatie is door ons verondersteld dat het gaat om een foutieve melding.
- 4) Bij het vaststellen van het soort perforator is gebruik gemaakt van de "loep"methode. Deze methode is beschreven in Perfinpost nr.21, mei 1992, pag. 13-17.
- 5) USA wereldcatalogus; European Sektion. Bob Schwerdt.
- 6) Lisätietoja suajareijitteistä, Magnus Werner; Philatelia Fennica 1991 p. 628.
- 7) Informatie verstrekt door Magnus Werner.

Catalogusgedeelte perfin Finland

A1

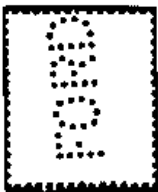
Yleinen Sähkö Osakeyhtio
Soumessa*
Zweedse naam: Alimänna
Elektriska Aktiebolaget.B.
Helsinki (Helsingfors)

Komt voor op zegels van
Rusland: ja

1914-1937

vbd: ?-03-14
lbd: 09-04-37

perf.: e.p.

F1

Oy Ford Ab
Ook: Ford Motor Company
Of Finland O/y*
Helsinki (Helsingfors)

Komt voor op zegels van
Rusland: nee

1930-1940

vbd: 11-12-30
lbd: ? - ? -40

perf.: e.p.

F2

Finlayson & Comp.*
Tampere (Tammerfors)

Komt voor op zegels van
Rusland: nee

1892-1901

vbd: 22-10-1892
lbd: ? -05-1901

perf.: e.p.

J1

John Gust. Wikeström
Turku (Åbo)

Komt voor op zegels van
Rusland: nee

1899-1903

vbd: 10-05-1899
lbd: ?- 02-1903

perf.: ?

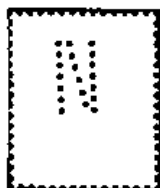
K1

Karl Boström
Hanko (Hangö)

1899-1910

vbd: 29-03-1899
lbd: 22-02-1910
perf.: e.p.

Komt voor op zegels van
Rusland: ja

N1

Ab Notraco Oy
Helsinki (Helsingfors)

1924-(1940)

vbd: 30-05-1924
lbd: 21-09-(1940)

Komt voor op zegels van
Rusland: nee

perf.: e.p.

S1

Keskinäinen Vakuutusyhtiö
Sampo
Zweedse naam: Ömsesidiga
Försäkringsanstalten Sampo*
Turku (Åbo)
Komt voor op zegels van
Rusland: ja

1913-1926

vbd: 18-09-1913
lbd: 05-03-1926

perf.: e.p.

T1

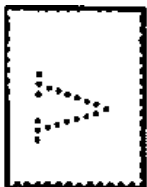
Zweedse naam: Teknokonsult*
Helsinki (Helsingfors)

1928-1931

vbd : 22-04-1928
lbd : 13-09-1931

Komt voor op zegels van
Rusland: nee

perf.: e.p.

V1

Vakuutsyhtiö Verdandi
Zweedse naam: Återförsäkrings-
aktiebolaget Verdandi*
Verzekeringsmaatschappij
Turku (Åbo)

1914-1930
vbd: 04-06-1914
lbd: 11-09-1930

Komt voor op zegels van
Rusland: ja

perf.: ?

V2

Ab Viktor Ek Oy
Zweedse naam: Victor Ek*
Helsinki (Helsingfors)

1914-1919
vbd: 10-06-1914
lbd: ? - ?-1919

Komt voor op zegels van
Rusland: ja

perf.: e.p.

W1

Gebruiker onbekend
Käkisalmi (Kexholm)

(1930)
vbd: ?
lbd: ?

Komt voor op zegels van
Rusland: nee

perf.: e.p.